

frustratorias repellendo, partium, Advocatorum, & Procuratorum contentiones & jurgia, testiumque superfluum multitudinem refranando. Non sic tamen Judex litem abbreviter, quin probationes necessarias, & defensiones legitime admittantur. Citationem vero, ac præstationem juramenti de calumnia vel malitia, sive de veritate dicenda, ne veritas occultetur, per commissionem hujusmodi intelligimus non excludi. Verum quia juxta petitionis formam pronuntiatio sequi debet, pro parte agentis, & etiam rei, si quid petere voluerit, est in ipso liris exordio petitio facienda, sive scriptis, sive verbo: actis tamen continuo (ut super quibus positiones, & articuli formari debeant, possit haberi plenior certitudo, & ut fiat definitio clarior) inferenda. Et quia positiones ad faciliorem expeditionem litium, propter partium confessiones, & articulos ad clariorem probationem usus longævus in causis admittit: nos usum hujusmodi observari volentes, statuimus, ut Judex sic deputatus a nobis (nisi aliud de partium voluntate procedat) ad dandum simul utroque terminum dare possit, & ad exhibendum omnia acta & munimenta, quibus partes uti volunt in causa, post dationem articulorum diem certum, quandocumque sibi vi-

debitur, valeat assignare: eo salvo, quod ubi remissionem fieri contingeret, pro testibus producendis possint etiam instrumenta produci, assignatione hujusmodi non obstantem. Interrogabit etiam partes, sive ad earum instantiam, sive ex officio, ubicumque hoc æquitas suadebit. Sententiam vero definitivam (citatis ad id licet non peremptorie partibus) in scriptis, & (prout magis sibi placuerit) stans, vel sedens proferat: etiam (si ei videbitur) conclusione non facta, prout a ex petitione & probatione, & aliis actibus in causa fuerit faciendum. Quæ omnia etiam in illis casibus, in quibus per aliam constitutionem nostram, vel alias procedi potest simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura judicii, volumus observari. Si tamen in præmissis casibus solennis ordo judiciarius in toto, vel in parte non contradicentibus partibus observetur, non erit processus propter hoc irritus, nec etiam irritandus. Data Avenion. XIII. Calend. Decembr. Pontificatus nostri Anno 2.

a in antiquioribus etiam impressis constanter legitur ita, prout ex petitione & probatis, & aliis, &c.

Clementine Constitutiones accurate castigatæ cum summaris admodum familiaribus finiuntur.

EXTRAVAGANTES SEU CONSTITUTIONES VIGINTI A JOANNE PAPA XXII. EDITÆ.

TITULUS I. DE ELECTIONE, ET ELECTI POTESTATE. CAP. I.

(Anno 1316. in Gallia.)

Electi, qui pro suarum electionum negotio ad curiam venire deberent, etiam sede vacante, non tenentur de necessitate in ipsa curia morari: et licet alibi morantur, nullum eis præjudicium generatur. facit Clement. Ne Romani. §. fin. eod. tit.

Adonus Apostolicæ servitutis superna dispositione vocati, ambiguitates, ex quibus possent Ecclesiis damnosa provenire dispendia, tollere cupientes, de potestatis plenitudine, ac fratrum nostrorum consilio ordinamus, quod quibuscumque electis, qui ad sedem Apostolicam venire, vel mittere tenebantur, ac ipsorum electionum instructoribus, qui in veniendo ad sedem ipsam, & se præsentando ipsa sede vacante, vel non vacante servaverunt tempora a canonibus instituta (dummodo præsentialiter adfuerint in civitate Lugdun. vel fuerint Avenione in Calendis Octobris) ubicumque se-

de vacante moram traxerint, nullum ipsis, seu eorum juræ præjudicium ex mora interim facta ubilibet generetur: sed eorum jura circa electiones hujusmodi hoc non obstante perinde serventur illæsa, ac si apud sedem Apostolicam moram traxissent. Non obstantibus prædecessorum nostrorum constitutionibus quibuscumque: quibus tamen quoad alia, nullum volumus præjudicium generari. Nulli ergo, &c. nostræ ordinationis infringere, &c. Datum Lugduni VIII. Idus Septemb. Anno 2.

CAP. II.

(An. 1317. in Gallia.)

Beneficio vacante, cujus fructus ad certum tempus debentur alicui annalia habenti, vel alii, qualiter debeant fructus ipsi dividi inter ipsam annalia habentem, & beneficiarium, & divisione facta, cujus sit electio, hæc declaratio constituitur. Et potest poni sub tit. de rescript. vel Ne sed. vacant. vel ut Eccl. benef. vel de verborum signific.

Suscepti regiminis nos cura sollicitat, ut quæ in Ecclesiis non absque dispendio ministrorum, & cultus detrimen-

detrimen- detrimento divini servari viderimus, per appositionem congrui moderaminis in melius reformemus. Cum itaque in nonnullis Ecclesiis observetur, & a longis retro temporibus fuerit observatum, quod fructus primi vel secundi, aut alterius cujuscumque sequentis anni beneficiorum vacantium in eisdem defuncto, vel fabricæ, aut Ecclesiæ, vel personis habentibus annalia, de consuetudine, privilegio vel statuto applicantur in totum: ita quod illi, qui hujusmodi beneficia canonice obtinent, & ad quos alius de jure fructus ipsi spectare deberent, nihil inde percipiunt: unde illud inconveniens sequitur, quod commode nequeunt ad impendendum servitium debitum residere in Ecclesiis, in quibus beneficiati existunt. Nos a de illo super his remediis providere volentes, per quod hi & illi in fructuum prædictorum perceptione participent, & Ecclesiæ debitis servitiis non fraudentur: præsentis decreto statuimus de fructuum nostrorum consilio, quod illi, qui fructus prædictos sibi b hæstenus integre vendicabant, ex privilegio, consuetudine vel statuto, nihil exinde ultra summam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum consuevit in solutione decimæ taxari, prætextu cujusvis privilegii, consuetudinis, vel statuti quovis modo percipiant, sed ipsius summæ perceptione duntaxat sint omnino contenti: totali residuo prædicta obtinentibus beneficia remansuro: nisi forsitan illi, qui fructus eisdem soliti fuerant (ut præfertur) cum integritate percipere, pro se mallent ipsum habere residuum, & obtinentibus ipsa beneficia summam dimittere memoratam: quo casu percipiendi, quod maluerint, illis relinquimus optionem: sic, quod intra decem dies, postquam sciverint beneficia ipsa vacare, iis, quibus annalia e ipsa debentur ex privilegio, consuetudine, vel statuto, vel ipsorum annalium a collectores, quam partem habere voluerint, an scilicet decimæ taxationem, vel illa dimissa residuum, nulla subhaftatione præmissa eligere teneantur. Quam electionem, si intra dictos decem dies non fecerint (ut dictum est) extunc ad eum, cujus est beneficium, hujus optio, vel electio transeat ipso jure. Et hoc in Ecclesiis & partibus illis, in quibus beneficia majora, & alia, quæ ad solutionem decimæ sunt taxata, volumus observari. In illis vero Ecclesiis & partibus, in quibus decimarum taxatio non est facta, servetur quod fructus & obventiones beneficii tunc vacantis, quod e decimam solvere consuevit, per medium dividantur: quorum medietatem habeat is, cui annalium f per alterum de prædictis modis perceptio est concessa. Reliquam vero medietatem percipiat ille, cui beneficium est concessum, pro sustentatione sua, & aliis Ecclesiæ oneribus supportandis. Quod si alter de prædictis prefata medietate noluerit esse contentus, altero contentari volente, pars nolentis transeat ad volentem g: & volens fructus, & obventiones illius beneficii percipiat universos, eidem beneficio congrue faciens deserviri, ac ejus supportans onera consueta. Et si quicquam aliquis prædictorum ultra præmissa perceperit, illudque his, ad quos pertinebit, intra mensem non restituerit cum effectu: eo ipso si Episcopus, vel superior Prælati fuerit, a pontificalibus, & ingressu Ecclesiæ sit suspensus; si autem capitulum, universitas, vel collegium, interdicho se noverint (donec prædicta cum integritate restituerint) subjacere. Si vero aliqua singularis persona Ecclesiastica, vel mundana id fecerit, excommunicationis incurrat sententiam ipso facto, a qua sine restitutione præmissa, præterquam in mortis articulo, minime absolvatur: non obstantibus quibuscumque privilegiis, vel indulgentiis, aut contrariis consuetudinibus &

a Vide l. fundo. C. de omni agro deser. lib. 11. b al. ibi. c al. annalia. d al. annualium. e al. quos. f al. annualium. g Vide l. si totam. ff. de acquir. bar. l. hæc scriptura. §. fin. ff. de cond. & demon. Fom.

Tom. II.

statutis, juramento, confirmatione sedis Apostolicæ, aut alia quacumque firmitate vallatis, quæ omnia, quoad hoc, auctoritate Apostolica revocamus, & nullius deinceps esse volumus firmitatis. Nulli ergo, &c. nostræ constitutionis, revocationis, cassationis, irritationis & voluntatis, &c.

TITULUS II. DE MAJORITATE, ET OBIEDIENTIA. CAP. UN.

[Anno 1317. Avenioni.]

Quia multi assumebant dominium, & se creari faciebant potestates, & Capitaneos in comitatu Sabina, & aliis locis hic nominatis, qui sunt de patrimonio Ecclesiæ Romanæ: inhibetur, ne tales de cætero assumantur, neque illis tanquam talibus obediatur: & quod nullus hujusmodi præminentiam sibi audeat adscribere sine speciali licentia sedis Apostolicæ. Et si sine aliqua civitate, quæ habeant jus eligendi tales Capitaneos per sedem Apostolicam confirmandos, utat Papa, quod ante confirmationem debitam nulla eis tanquam talibus præstetur obedientia.

Ecclésiæ Romanæ suorumque fidelium dispendia dissimulare non possumus, quin postquam nobis cognita fuerint, adversus ea opportunis remediis occurramus. Attendentes igitur gravia nocenta, quæ nonnullis civitatibus, terris, castris, intra patrimonium beati Petri in Tuscia, Comitatum Sabina, & terram Arnolphorum constitutis, eidem Ecclesiæ Romanæ subiectis, & personis singularibus eorundem, ex diversorum tam nobilium, quam etiam aliorum usurpato regimine proveniunt, & volentes super hoc in posterum eorum dispendiis præcavere: omnibus & singulis comitatibus, seu universitatibus, & singulis personis civitatum, terrarum, castrorum, & locorum intra patrimonium, comitatum, & terram prædictos constitutis, in quibus videlicet nobis, seu quibusvis officialibus nostris jus b competit deputandi, vel instituendi, aut eligendi seu ponendi Potestates, Capitaneos, Dominos, vel Rectores, aut Officiales quoslibet alios, ne ipsæ Potestatem, Capitaneum, Dominum, Rectorem vel defensorem, seu quemcumque alium officialem, quocumque nomine censeatur, in civitatibus, castris, terris & locis prædictis, aut eorum aliquo eligere, assumere, vocare vel recipere, retinere, aut jam electo vel assumpto, vocato seu recepto, tanquam Potestati seu Capitaneo, Rectori seu defensori, vel officiali obedire quoquo modo præsumant: neve taliter electus, assumptus, receptus seu vocatus, hujusmodi potestatis, capitaneatus, domini, vel rectoris, seu defensoris, aut quodcumque aliud cujusvis nominis officium recipere, acceptare, assumere, vel gerere (nisi de nostra, & Apostolicæ sedis licentia speciali) quomodolibet audeat, sed assumptum omnino demittat. Ubi vero ad communitates seu universitates, & singulares personas civitatum, terrarum, castrorum, & locorum prædictorum, vel eorum aliquem jus competit eligendi potestatem, Capitaneum, Dominum, vel Rectorem, seu Officialem quemlibet alium, qui per nos seu quosvis Officiales nostros debeat aut consueverit confirmari, ne ante debitam confirmationem obtentam ipsæ, vel earum aliquæ sic electo, tanquam potestati, seu Capitaneo, Rectori vel defensori, seu officiali in quibusvis obediatur, neve taliter electus quousque confirmationem habuerit [ut præfertur] hujusmodi potestatis, capitaneatus, domini, vel rectoris, seu defensoris, aut

U u u

cujus.

a Vide c. cum non deest. de elect. lib. 6. in verbo, pacta. Clem. dudum. de sepul. b Vide c. Constantinus. 26. dist. & 23. q. 8. convenior. de Cleric. conjug. c. ex parte. in authent. quomodo oper. Episc. col. 1. in princ.

cujusvis alterius nominis officio se immiscere, vel illud gerere aut exercere quovis modo presumat, auctoritate Apostolica districtius inhibemus. Decernentes extunc irritum, & inane, quicquid contra hujusmodi inhibitionis tenorem contigerit attentari. Nulli ergo, &c. nostrae inhibitionis, & constitutionis infringere. Datum Aven. 4. Nonas Augusti, Anno 2.

TITULUS III.

DE PRÆBENDIS, ET DIGNITATIBUS.
CAP. UN.

[Anno 1317. Avenioni.]

Tempore hujus cap. obtinentes plures dignitates, personatus, vel beneficia curam animarum habentia ex dispensatione, virtute illius non poterunt retinere, nisi unum: & reliqua tenebuntur resignare verbaliter, & realiter coram Ordinario sub testimonio publico intra mensem a tempore notitiae hujus capituli, nisi fuissent Cardinales, aut regum filii. Illi autem, qui plura talia sine dispensatione obtinebant, poterunt ultimum retinere, reliquis forma praescripta & sub eodem tempore resignatis. Qui vero deinceps tale habuerit beneficium, si cum illo secundum simile receperit, quamprimum illius possessionem habuerit, vel per eum steterit quo minus habeat, primum, quo est ipso jure privatus, modo praedicto resignare tenetur: alias utrumque perdit, & inhabilis fit ad sacros ordines suscipiendos, & ad quodcumque beneficium habendum. Tandem, qui dicantur Ordinarii, quantum ad praemissa, & quae sint beneficia cura animarum habentia, hic manifestatur. h. d. haec Extravagans, quae est notabilis, & multum practicable, & gravius obligat, quam cap. de multa, eod. tit. in antiq. ut patet ad oculos.

Execrabilis quorundam tam religiosorum, quam secularium ambitio, quae semper plus ambiens eo magis fit insatiabilis, quo sibi amplius indulgetur, & improbitas importuna petentium a nobis, & praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, non tam obtinuisse, quam extorsisse plerumque noscuntur, quod unus interdum etiam ad unum beneficium Ecclesiasticum minus idoneus, in diversis Ecclesiis, nedum vicinis, sed etiam ab invicem longe distantibus, imo nonnunquam in diversorum regnorum partibus situatis, duas aut tres, aut plures dignitates, personatus, officia seu prioratus, aut diversa Ecclesiastica beneficia curam animarum habentia possit dispensative [cum alias non liceret de jure communi] recipere, & simul licite retinere. Unde inter caetera incoavenientia, subscripta sequuntur, quod videlicet interdum unus, qui unicum, quamvis modicum vix officium implere sufficeret, plurimorum sibi vendicet stipendia, quae multis literatis virtis vitae puritate, ac testimonio bonae famae pollutibus, qui mendicant, possent abunde sufficere, aequa distributione collata, habentibus ipsa paratur vagandi materia, divinus cultus minuitur, hospitalitas in ipsis beneficiis debita non servatur. Et dum non sunt sui in unaquaque regione rectores, Ecclesiarum detrahitur commodis, & honori, quae carentes defensorum auxilio in iuribus suis, & libertatibus multipliciter collabuntur, & ruinis patent aedificia nobilia, quae magnificentia extruxerat decessorum, & (quod amarum est dolendum) animarum cura negligitur, & vitiorum fomentum periculose praebetur. Nos itaque tot malis tantisque discriminibus occurrere cupientes, omnes, & singulas dispensationes super receptione, aut retentione plurium dignitatum, personatum, officiorum, prioratum aut beneficiorum, quibus cura animarum sit annexa, sub quacunque forma, vel expressione verborum a nobis, vel praedictis praedecessoribus cuicunque personae concessas (Cardinalibus tamen sanctae Romanae Ecclesiae, qui circa nos universali Ecclesiae serviendo, singularum

Ecclesiarum commoditatibus se impendunt, ac Regum filiis, qui propter sublimitatem eorum, ac generis claritatem sunt potius praerogativa gratiae atollendi, duntaxat exceptis), deliberatione super hoc cum fratribus nostris habita diligenti, de ipsorum consilio, & ex certa scientia nostra, in forma subscripta duximus taliter moderandas, quod per moderamen nostrum effrenatam circa eadem personas talium beneficiorum multitudinem refrenemus: ipsique impetranes fructu dispensationum hujusmodi totaliter non fruantur. Statuimus itaque, & de fratrum ipsorum consilio ordinamus, quod obtinentes nunc ex dispensatione legitima pluralitatem hujusmodi dignitatum, personatum, officiorum, aut prioratum, seu beneficiorum, quae alias abique dispensatione obtinere nequibant, unum tantum ex dignitatibus, personatibus, officiis, prioratibus, Ecclesiis, vel beneficiis hujusmodi, quibus cura imminet animarum, cum dignitate, personatu vel officio, prioratu, Ecclesia, vel beneficio sine cura, quod habere maluerit, praetextu dispensationis sufficientis circa id eisdem indultae, possint licite retinere. Quae tamen teneantur eligere intra mensem numerandum a tempore notitiae constitutionis istius: caeteris beneficiis cum cura, vel sine cura, quae ipsius dispensationis praetextu tenebant, & quae aliter non poterant de jure abique dispensatione licite retinere, quae nos extunc vacare decernimus, coram Ordinario sub testimonio publico intra idem tempus verbaliter, & realiter cum effectu dimissis: abque eo, quod ad illa nunquam sine nova collatione ab eo qui facere poterit facienda redire, aut eorum administrationi se immiscere presumant. Alioquin tam his, quam aliis omnibus beneficiis, quae virtute hujusmodi nostri moderaminis retinere poterant (ut praefertur) sint ipso jure privati, & prorsus inhabiles ad similia beneficia obtinenda. Per hoc autem iis, qui dignitates, personatus, officia, vel alia beneficia, curam animarum habentia ex dispensatione, quae jus b tribuat, juxta nostram moderationem praescriptam obtinent, & alia similia beneficia nostrarum, vel alias eorundem praedecessorum auctoritate literarum expectant, cum quibus est, ut illa, cum vacaverint, recipere, & una cum obtentis retinere licite valeant, dispensatum, nolumus derogari, quin ea cum vacabant intra dicti temporis spatium possint eligere, & dimissis aliis recipere in forma praescripta, ac licite retinere: poenas similes incursum, si haec nostrae contraire praesumpserint sanctioni. Porro, quia quorundam oculos sic avara cupiditatis vitium excacavit, quod plurima talia beneficia simul abique dispensatione canonica retinere praesumunt: nos de illis praesenti decreto statuimus, ut omnia & singula beneficia sic detenta, illo tantum retento, quod ultimo receperunt, dummodo in eo ex collatione canonica competat jus eisdem, intra tempus [ut praescribitur] limitatum, verbo & facto ac sine fraude coram Ordinario sub testimonio similiter publico dimittere teneantur. Quod si non fecerint, etiam illo sint ipso jure privati, in quo jus eis alias competeat, & inhabiles penitus ad quocunque obtinenda Ecclesiastica beneficia censentur. Qui vero deinceps receperint dignitatem, vel personatum, seu officium aut aliud beneficium animarum curam habens annexam, si antea simile beneficium obtinebant, illud (quo ipso jure, postquam secundi possessionem habuerint, vel per eos omni dolo, & fraude cessantibus, quo minus habeant, steterit, privati noscuntur) absque morae dispendio in Ordinariorum manibus dimittere debeant pari modo: alioquin extunc sint ipso jure secundo privati, & nedum ad sacros suscipiendos ordines, quin etiam ad habendum quod-

a Al. fraudentur. b Nor. text. pro statuto faciente mentione de beneficiis, quae jure obtinentur: nam in tali veniunt beneficia dispensative retenta, per text. hic Font.

quodcumque beneficium Ecclesiasticum inhabiles reputentur. Quae omnia, & singula beneficia vacatura (ut praemittitur) vel dimissa, nostrae, & sedis Apostolicae dispositioni ipsorum fratrum consilio reservamus: inhabentes, ne quis praeter Romanum Pontificem, quacunque sit super hoc auctoritate munitus, de hujusmodi beneficiis disponere, vel circa illa per viam permutationis, vel alias innovare quoquo modo presumat. Nos enim, si secus actum, seu attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane. Caeterum ordinarios intelligimus in casibus supra scriptis Episcopos, in quorum civitatibus, vel dioecibus constituant beneficia, seu aliquid eorum, quae debent secundum praemissa dimitti, aut ipsi, qui ea debent dimittere, commorantur, vel Ecclesiis cathedralibus vacantibus, Capitula eorundem: & hi de beneficiis tam dimissis, quam (ut praemittitur) perditis, nos, vel Apostolicam sedem certificare studeant, quamprimum commode poterunt indilate, ut de illis salubriter disponere valeamus. Quantum autem ad modificationem attinet ante factam, illa duntaxat, & non alia beneficia Ecclesiastica, quocunque nomine nuncupentur, curam animarum habere censemus, quae parochias habent, in quibus est animarum cura, non per vicarios perpetuos, sed per Rectores, aut ministros beneficiorum ipsorum, vel illorum temporales vicarios exercenda: necnon & illa, quorum ministris ratione beneficiorum hujusmodi competit visitare, inquirere, procuraciones recipere, suspendere, excommunicare, seu ab excommunicationis, & suspensionis sententiis absolvere de consuetudine, vel de jure: iuribus aliis de animarum cura loquentibus in suo robore quoad caetera permanentibus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostram moderationis, statutorum, constitutionum, reservationis, inhibitionis, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Avenione 13. Cal. Decembr. Anno 2.

TITULUS IV.
DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ,
ET ECCLESIAE NON VACANTIS.
CAP. I.

Executores gratiarum, & Judices causarum a sede Apostolica deputati in dioecibus iam divisas procedere possunt, sicut ante divisionem poterant. Et congrue ponitur sub hoc titulo, cum loquatur de executoribus, de quibus frequens mentio habetur in tit. de concess. praebend. lib. 6. patet in cap. Executor. cap. Si Capitula. & cap. Si soli. Et potuisset situari sub tit. de rescript. vel de off. deleg. vel de Paroch.

Sedes Apostolica in suis actibus veritatem prosequens, lucem amans, libenter evitat nodosae ambiguitatis involucrem, illamque sibi semper in suis ordinationibus reservare cautelam intendit, ut de illis ira prove-niat commotum, quod aliis non imminet detrimentum. Sane pridem ad divini cultus augmentum, & ad salutem populi, quem in nonnullis civitatibus, ac dioecibus sic multiplicavit Altissimus, quod in earum singulis singulorum vultus nequibat (ut cum decet) unicus pastor inspicere, aut alias partes boni pastoris implere, salubriter intendentes, in ipsis dioecibus (quarum nonnullas in duas, & aliquas in plures dioeceses duximus dividendas) certas civitates, & Ecclesias ereximus cathedrales, quarum singulis proprias, distinctas, & limitatas dioeceses justissimus assignari. Verum quia plures ante ordinationem,

a Haec Extravagans habetur inter communes sub tit. de officio deleg. cum gloss. Guillelmi de Monte Lauduno.

seu divisionem nostram hujusmodi tam a nobis, quam a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus Apostolicas obtinuerunt literas super beneficiis Ecclesiasticis in ipsis tunc integris dioecibus vacaturis, quarum nonnullae restant adhuc executioni mandandae: nos amovere volentes cujusvis dubitationis scrupulum, qui circa executionem gratiarum super hujusmodi beneficiis concessarum posset forsitan incidere, & provide considerantes attentius, quod per ordinationem, seu divisionem nostram praedictam jus ad rem expectantibus dicta beneficia antea competens ex ratione mutari non debet, quia adeo efficax in divinis dioecibus maneat, sicut prius erat: auctoritate praesentium declaramus, quod omnes, & singula gratiae super beneficiis vacaturis ante divisionem hujusmodi in ipsis quondam integris dioecibus a nobis, vel praedictis praedecessoribus personis quibuscunque concessas, tam in ipsis nunc divisas, quam in aliis dioecibus decisis ab illis, eisdem modo, & forma possint suo ordine a per executores inde datos, & alios, ad quos id pertinebit, ad debitam executionem adduci, quibus ante divisiones saepatas poterant, & debebant. Idem etiam declaramus quoad literas Apostolicas justitiam continentes, ut videlicet Judices dati per illas in causis quarumlibet personarum, quae nunc de hujusmodi dioecibus divisas existant, possint juxta earum tenorem provide procedere, ac si dictae dioeceses, de quibus mentio in literis eisdem habetur, integre remansissent. Nulli &c.

CAP. II.

Nullus impediatur Capitula, Archidiaconos, & alias personas in iuribus, quae sibi competeant in Ecclesiis integris, quin illa jura percipiant post divisionem ipsarum, sicut ante soliti erant percipere: quoniam in beneficiis divisas habet quis eadem jura, quae habebat in integris. Et hoc cap. sub hoc tit. fuit positum, quoniam declarat praecedens, ut clare patet. Concord. cap. quia monasterium. de relig. dom. in antiquis.

Ad Apostolatus nostri pervenit auditum, quod aliquarum Ecclesiarum per nos ab aliis Ecclesiis ex certis causis, quae ad hoc nostrum animum induxerunt, auctoritate Apostolica divisarum, Praelati, & subditi Capitulis, Archidiaconis, & aliis personis Ecclesiarum, a quibus supradictae Ecclesiae sunt divisae, multipliciter injuriam praesumunt, non permittentes eos uti jurisdictionibus, & iuribus suis, sicut ante divisionem hujusmodi utebantur. Quia igitur intentionis nostrae non extitit, nec existit, per divisionem Episcopatum Ecclesiarum, a quibus divisiones factae sunt, Capitulis, Archidiaconis, vel aliis personis velle aliquatenus derogare, nisi quatenus in divisionem hujusmodi literis Apostolicis continetur expresse: Nos praesentis auctoritate statuti universis Praelatis Capitulis, & aliis quibuscunque personis Ecclesiasticis Ecclesiarum decifarum, & in Cathedrales Ecclesias per nos auctoritate Apostolica erectarum praecipimus, & mandamus, ne Capitula, Archidiaconos, & alios personatus, vel dignitates, officia, seu beneficia in praedictis primariis Ecclesiis obtinentes, quo minus visitationes exercent, procuraciones recipiant, jurisdictiones, & jura Archidiaconalia, & alia bona obtineant in praedictis decisis dioecibus, sicut ante divisionem hujusmodi obtinebant, nisi quantum in divisionem hujusmodi literis Apostolicis caveatur expresse, impediatur quoquo modo, quousque per sedem Apostolicam aliud fuerit ordinatum. Si enim aliqui contra praesens praecipuum agere, vel facere praesumpserint, nos praesumptores tales digna curabimus animadversione punire. Nulli, &c. nostrorum

U u u 2

pra-

a Ad haec vide gloss. in tit. de defen. civit. §. quae igitur c. 3. Vide Claud. Cantianculam in loco ab ordine. Imol. Nicol. Ever.

præcepti, & mandati infringere, &c. Datum Avenioni 5. Cal. Octobris, Anno 5.

**TITULUS V.
NE SEDE VACANTE ALIQUID**

INNOVETUR.
CAP. UN.

[An. 1316. Avenioni.]

Vacante sede imperiali, cum iurisdiclio ad Papam devolvatur, sub pena excommunicationis hic prohibetur, quod nullus tunc nomen Vicarii, Imperatoris, vel alterius cuiuscunque officii retineat, assumat, vel resumat, nullusque ei obediat, vel auxilium præbeat: alias excommunicatio in personas, & interdictionem in terras (nisi intra duos menses resipuerint) profertur. Tandem modus hujus processus publicandi exprimitur. h. d.

Si fratrum, & Coepiscoporum nostrorum, & aliorum quorumlibet jura illibata servari, & ab omni fore diminutionis extranea cupimus, & ad illud libenter nostræ sollicitudinis studium adhibemus: multo fortius equidem pro nostris, & Romanæ Ecclesiæ sponse nostræ juribus, & honoribus conservandis ex injuncto nobis officii debito Apostolicæ provisionis partes tenemur impendere, ne temporibus nostris usurpationis injuriam subeant, aut detrimentum nostris derogationis incurrant. Sane in nostram, & fratrum nostrorum deductum est [fama divulgante] notitiam, quod licet de jure sit liquidum, & ab olim fuerit inconcusse servatum, quod vacante Imperio, sicut & nunc per obitum quondam Henrici Romanorum Imperatoris vacasse dignoscitur, cum in illo ad secularem Judicem nequeat haberi recursus, ad summum Pontificem, cui in persona beati Petri terreni simul, & cœlestis Imperii jura Deus ipse commisit, Imperii prædicti iurisdiclio, regimen & dispositio devolvuntur, & ea ipse [durante ipsius vacatione Imperii] per se, vel alium, seu alios exercuisse noscitur in Imperio memorato: nonnulli tamen in Italia partibus potestatis & dignitatis fastidium illicite ambientes, in nostrum & Romanæ sanctæ matris Ecclesiæ [quantum in eis est] præjudicium evidens, ac diminutionem honoris & juris, vicariatus seu alterius cuiuscunque nomen officii, quod ipso Imperatore vivente ex ipsius commissione gerant in certis terris, territoriis sive locis, post decessum ipsius, absque nostra vel Apostolicæ sedis petita, vel obtenta licentia, retinere sibi, & nonnulli etiam de novo assumere, quod non gesserant, aut gestum antea, posteaque dimissum resumere temerariis ausibus præsumperunt, quo vel quibus adhuc non verentur abuti, & sub ejus vel eorum colore multa facere & fecisse noscuntur, quæ in nostram, & Ecclesiæ prædictæ injuriam aperte redundant, non abhorrentes per id variis involvi criminibus, nec divina majestatis formidantes offensam. Quia igitur error, cui non resistitur, approbati videtur, & latum pandit delinquentibus sinum, qui eorum perveris conatibus non resistit: nos volentes nostris & Ecclesiæ sponse nostræ juribus, & honoribus in hac parte prospicere, & malis ac scandalis, quæ ex retentione, assumptione, seu resumptione hujusmodi orta sunt hætenus, & quæ periculose possent in antea suboriri, celeriter obviare, necnon periculis animarum hujusmodi retinentium, assumptionum seu resumptionum nomina, & eis abutentium [ut præfertur] salubriter occurrere cupientes, præsentium auctoritate monemus, sub excommunicationis pena, omnes & singulos cuiuscunque status, præminentiæ, dignitatis, aut conditionis existant, etiam si Patriarchali, vel quavis alia superiori sive Episcopali, vel Regia, seu alia quacunque præfulgeant dignitate, qui post vacationem Imperii absque nostra, vel sedis prædictæ licentia hujusmodi Vicarii, seu cuiuscunque alterius officii nomen ubilibet rerinnerunt, assumpserunt, seu resumpserunt & retinent: & qui assument, vel resumunt fortassis in posterum, & sub

talis donationis pallio abuti sunt, & abutuntur, vel etiam abutentur potestate, vel iurisdictione quacunque, seu ejus exercitio publice, vel occulte, quatenus de cætero etiam a denominatione hujusmodi, seu cuiuscunque assumptione, resumptione ac retentione prædictis, necnon usu, potestate, & exercitio supradictis profusus abstineant, & omnino desistant. Inhibentes insuper sub pena prædicta omnibus & singulis Patriarchis, Prælatibus, & etiam aliis superioribus ac Regibus, civitatibus, comitatibus, universitatibus, Capitaneis, Potestatibus, Rectoribus, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, & aliis omnibus cuiuscunque sint dignitatis, conditionis aut status, ne prædictum hujusmodi nomen, seu aliud quodlibet in eodem Imperio retinentes [ut præfertur] aut assumentes, vel eorum aliqui sub denominatione, vel titulo hujusmodi nominum, seu procuratores, commissarios, iudices, aut vices eorum gerentes, quocunque colore quæsito, recipiant, vel admittant, nec ut vicariis, seu vicario aut officialibus Imperii pareant vel intendant, aut pareri vel intendi faciant, vel permittant, nec in his eis vel ei quomodolibet præstent auxilium, consilium, vel favorem. Alioquin in omnes & singulos Patriarchas, Prælatos, & superiores & inferiores, Reges & cæteros, denominationem prædictam [ut præmissum est] retinentes, assumentes, seu resumunt, ac illius prætextu exercentes quæcunque officia, potestates seu iurisdictiones, & recipientes eos, ut vicarios, vel officiales Imperii, aut commissarios eorum, ut talium, & in parentes seu obedientes eis, ut talibus, ut præstantes in hoc sibi consilium, auxilium, vel favorem, nisi intra duorum mensum spatium, a die datæ præsentium numerandum, penitus resipuerint, vel se licentia sedis Apostolicæ super hoc ostenderit communitos, excommunicationis in singulas personas, & in terras & loca ipsorum, & quaslibet communitates, universitates, civitates, aut villas, interdicti sententias de fratribus nostrorum consilio publice promulgamus. Contra eos nihilominus spiritualiter, & temporaliter gravius processuri, prout inobedientia eorum exegerit, qualitas facti suaserit, & viderimus expedire. Et ut quibuslibet parendi talibus tollatur occasio, omnes & singulos, qui hujusmodi vicariatus nomen retinentibus, assumentibus seu resumuntibus, juramento fidelitatis tenentur adstricti, a juramento hujusmodi, quantum ad hoc, de potestatis plenitudine absolventes, auctoritate Apostolica firmiter inhibemus eisdem, ne talibus, ut vicariis vel officialibus Imperii, aliquatenus pareant, vel intendant. Et insuper omnes Patentes, obligationes, confederationes, & colligationes a quibuscunque super hoc quomodolibet initas, juramento vel quacunque firmitate vallatas, omnino dissolvimus, vitibus vacuumus, irritamus, & quatenus de facto processerint, revocamus: ac hujusmodi, & quælibet alia juramenta quibuslibet super his præstita, per quæ possent in prædictis nostris, & Ecclesiæ nostræ prædictæ juribus derogari, præsertim cum juramentum vinculum iniquitatis esse non debeat, relaxamus. Cæterum ut hujusmodi processus verius ad communem omnium notitiam deducatur, chartas seu membranas processum continentes eundem, in Ecclesia Avenionensi appendi, vel affigi ostiis, seu superliminariis faciemus, quæ processum ipsum suo quasi sonoro præconio & patenti iudicio publicabunt: ita quod omnes & singuli, quos processus ipse contingit, & contingere potest, nullam postea possint excusationem prætere, quod ad eos talis processus non pervenerit, vel quod ignoraverint eundem: cum non sit verisimile remanere quoad ipsos incognitum, vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur. Datum Avenioni in domo Episcopali, pridie Cal. April. Anno 5.

TITU.

**TITULUS VI.
DE VOTO, ET VOTI REDEMPTIONE.**

CAP. UN.

Votum per susceptionem sacri ordinis solemnizatum, licet impediatur matrimonium sequens, non tamen præcedens: etiam si nondum esset per carnis copulam consummatum. Et durante matrimonio, etiam nondum consummato, nullus præsumat accipere aliquem de sacris ordinibus: quod si fecerit, dissoluto etiam matrimonio, nec in illo ministrare, nec ad superiores ascendere poterit, nisi aliquam de religionibus approbatis ingrediatur, & ejus regulam expresse, vel tacite profiteatur. Est autem talis conjugatus sic ordinatus per diocesana monendus, ut religionem ingrediatur, si matrimonium nondum est consummatum: quod si renuerit, & uxor insisterit, compellitur per excommunicationem ad matrimonii consummationem. hoc dicit. Et est casus notabilis, & qui satis efferris non posset.

Antiquæ concertationi finem cupientes imponere, ac animarum periculis inde provenientibus salubriter providere, de fratrum nostrorum consilio præfati declaramus edicto, quod licet votum solemnizatum per sacri susceptionem ordinis, quantum ad impediendum matrimonium contrahendum, ac ad dirimendum, si post contractum fuerit, secundum statuta canonum sit efficax reputandum: ad dissolvendum tamen prius contractum, etiam si per carnis copulam non fuerit consummatum, cum nec jure divino, nec per sacros reperiamus canones hoc statutum, invalidum est censendum: auctoritate Apostolica districtius inhibentes, ne quisquam durante matrimonio, nondum etiam consummato, aliquem de sacris ordinibus præsumat suscipere, nisi prout sacris canonibus noverit convenire. Quod si secus a quoquam forsitan attentatum fuerit, ordinamus, quod nec matrimonio soluto in sic suscepto ordine ministrare, nec ad superiores ordines provehi, nec ad aliquod beneficium, vel officium Ecclesiasticum valeat promoveri: nisi aliquam de religionibus approbatis (quarum professio ad castitatis custodiam, & abdicacionem temporalium, & sui superioris obedientiam suos professores adstringat) ipsum canonicè contigerit ingredi, ac ejus regulam expresse, vel tacite profiteri: quo casu diocesanus super præmissis, & singulis præmissorum cum eo dispensare valeat, nisi sit aliud canonicum, quod obstat. Ad ingressum hujusmodi sic ordinatum, si matrimonium consummatum non fuerit, per diocesana instanter moneri præcipimus, & induci: quod si forsitan renuerit adimplere, ipsum, si sponsa ejus insisterit, per censuram Ecclesiasticam compellendum decernimus contractum matrimonium consummare. Nulli, &c. nostrarum declarationis, inhibitionis, ordinationis, præcepti, & constitutionis infringere. Datum Avenione Calend. Decemb. Anno septimo.

**TITULUS VII.
DE RELIGIOSIS DOMIBUS.**

CAP. UN.

Secta & religio Fratricellorum, sive Beguinorum, qui se dicebant de tertio ordine beati Francisci, cassatur, quoniam inter cæteros errores Ecclesiastica sacramenta despiciunt: & sub pena excommunicationis omnibus injungitur, ut nulli de cætero ritum assumant, & ne Episcopi ipsum concedere præsumant. Vide cap. fin. eod. tit. in antiq. cap. 1. eod. tit. l. 6.

Sancta & Romana atque universalis Ecclesia, cui auctore Domino licet immeriti, præsidemus, sicut religio, & pia vota benigno favore profequitur, sic fu-

a De Beguinorum secta, & erroribus, vide Guidonem Carmelitaram in summa de hæresibus, tit. de hæresibus Beguinorum, & Nicolaum Eymericum in directorio inquisitorum part. 2. q. 16.

perfitiosos conatus insolentium hominum a detestatur, videlicet ne sub ovina pelle gregem Dominicum truculentia lupi rapacis invadat, sub pietatis imagine virus hæreticæ pravitatis obrepit, & sub prætextu conversationis angelicæ, incautis mentibus spiritus malignus illudat: cujus rei gratia sacris canonibus est interdictum, ne aliquis novum ordinem, aut religionem inveniat, vel habitum novæ religionis assumat: sed quicumque ad religionem venire voluerit, ingrediatur unam de religionibus approbatis. Nonnulli tamen profanæ multitudinis viri, qui vulgariter Fratricelli, seu fratres de paupere vita, Bizochi sive Beguini, vel aliis nominibus nuncupantur in partibus Italiae, necnon in insula Siciliensi, Comitatu Provinciae Narbon. & Tholosanen. civitatibus, & diocæsbus, & Provinciis, aliisque diversis eismarinis, & ultramarinis partibus, contra distos canones habitum novæ religionis assumere, congregationes & conventiculas facere, & superiores sibi ipsis eligere, quos ministros, seu custodes, vel gardianos, aut nominibus aliis appellant: plurimos ad eorum sectam recipere, & loca de novo construere, seu constructa recipere, in quibus habitant in communi, publice mendicare (quasi eorum secta foret una de religionibus per sedem Apostolicam approbatis) temeritate damnabili præsumperunt, & præsumunt etiam incessanter. Et ut ipsorum error veritas, & impietas religio reputetur, plurimi eorum regulam seu ordinem fratrum Minorum, quem sanctus Franciscus instituit, se profiteri ad literam conservare confingunt: quanquam in obedientia Generalis, vel Provincialium ministrorum ipsius ordinis non morentur: prædentes se a sanctæ memoriæ Celestino Papa quinto prædecessore nostro hujus status, seu vitæ privilegium habuisse: quod tamen est ostenderit, non valeret, cum bonæ memoriæ Bonifacius Papa octavus prædecessor noster, ex certis causis rationabilibus omnia ab ipso Celestino prædecessore nostro concessa, quæ per ipsum Bonifacium non contingeret approbari, viribus penitus vacuaverit, distumque vitæ privilegium non inveniatur per eundem Bonifacium approbatum. Quidam autem eorum dictum habitum, & vivendi ritum a quibusdam Episcopis seu eorum superioribus, vel aliis Ecclesiarum Prælatibus habuisse profiterentur, quos nec eis concedere licuit contra formam Concilii generalis. Nonnulli etiam ex ipsis asserentes se esse de tertio ordine beati Francisci, Pœnitentium vocato, prædictum statum, & ritum eorum sub velamine talis nominis fatagunt palliare: cum tamen in regula ipsius tertii ordinis talis vivendi ritus nullatenus sit concessus. Et quia in errorum barathrum faciliter ruunt, qui conceptus proprios Patrum definitionibus anteponunt, ipsorum quam plurimi (sicut fide digna relatione percepimus) a veritate catholicæ fidei deviantes Ecclesiastica sacramenta despiciunt, ac errores alios student multipliciter seminare. Cum itaque talium damnanda temeritas in ejusdem fidei detrimentum, fidelium scandalum, præfati Minorum, & aliorum ordinum opprobrium, & etiam suarum & aliarum animarum perniciem redundare noscatur: sectam, ritum, & statum hujusmodi, non obstantibus præmissis eorum excusationibus, quas frivolas reputamus, & quicquid per eos communiter, vel divisim sub religionis, Conventus, Collegii, seu congregationis nomine, vel colore attentatum extitit, vel existit, de fratrum ipsorum consilio, auctoritate Apostolica nullius fuisse, & esse decernimus firmitatis: & quatenus de facto processerunt, de consilio, & auctoritate præmissis revocamus omnino, ac perpetuè prohibitioni subjicimus, & ab Ecclesia Dei penitus abolemus. Eisdem personis & aliis quibuscunque

a Vide l. qui sub conditione. ff. de cond. instit. l. non erit. §. divus. ff. de jurejur.